

H. 12

ZPĚVNÍK

pro

českou mládež.

I

310

ZPĚVNÍK

pro

českou mládež.

Uspořádal

Vojtěch Vlastimil Janota,
pom. učitel ve vzorné opatrovně Hrádecké.

Kdo zpěv nemiluje,
Čechem ať nesluje!

V Praze 1850. *Povídka = 1*

Tisk a náklad Jarosl. Pospíšila.

O b s a h.

Oddil I.

	Strana
Piseň ranní	4
Před vyučováním	5
Piseň večerní	6
Veselý pacholík	7
Fialinka	8
Pobídnutí do školy	9
Cidla	10
Brouček	11
Přemožená žádost pomsty	12
Piseň sirotků	13

Oddil II.

	Strana
Piseň ranní	14
Po škole	15
Večerní	16
Skřivánek	17
Povzbuzení ke zpěvu	18
Ozvěna	19
Piseň Čecha	20
Sličný máj	21
Radost a žalost	22
Vyšehrad	23

V y s v ě t l e n í.

Largo	širo
Larghissimo	nejšíreji
Grave	smušile
Adagio	kročmo
Andante	chodmo
Andantino	volnochodem
Lento	zdlouhavě
Alegretto	zbdra (bodro)
Allegro	bodrounko
AllegriSSimo	nejbodřeji
Presto	těsnو
Ad libitum	libovolně
	a t. d.

j.	— jemně (piano)
r.	— rázně (forte)
dr.	— důrazně (sforzato)
zn.	— zněle
zv.	— zvučně
tj.	— přítajeným hlasem (mezza voce)
nik.	— nikno (diminuendo)
kyn.	— kynně (crescendo)
spl.	— s připílením (accelerando)
pdl.	— prodlévavě (rallentando)
dl.	— dleti na jednom zvuku (ten.)
pmr.	— poměrným stejným ruchem (a tempo) a t. d.

Předstovo.

Přesvědčiv se o nedostatku školních písni a nahlednuv, že nám takových velmi potřebí jest, umínil jsem si poněkud nedostatku tomuto vyhověti.

První oč jsem pečoval, bylo, abych krásných básní našich výtečných spisovatelů prohledl a hodíci se pro dítky vypsal. Druhou péči mou bylo, opatřiti dostojsných pracovníků na ná-pěvích, což se mně, Bohu díky, podařilo, neboť obětovali se tomuto krásnému podniknutí laskavě: p. *Mašek*, ředitel kúru v Tejně, p. *Kolešovský*, ředitel kúru u sv. Štěpána, p. *Horák*, ředitel kúru u Marie Sněžné, p. *Bažant*, první učitel vzorní opatrovny Hrádecké v Praze, p. *Müller*, pomocní učitel u sv. Vojtěcha; začež jim tuto veřejné díky skládaje o další podporování žádám. Nelze jednotlivci co vývésti, aby to všestranně vyhovělo; ale spojeným silám lze již většině zadost učiniti.

Náš úmysl jest, tento zpěvnik po delší čas vydávati, jestli snad nic lepšího nás neobmezí. Později, dá-li Bůh, až budeme bohatší, dáme též průvod na fortepiano; pro tenkrát ale se musíme pouze nápěvy spokojiti, jelikož vyšší náklad brání.

Doufám, že i pp. spolubratři venkovští včet tuto podporovati neopominou, začež jim jistě každý vlastimil žehnati bude.

Pakli uvidím, že snaha má žádoucího účinku se nemíjí, neustanu od předsevzetí, jež jsem sobě vytknul.

V Praze 1. ledna 1850.

V. V. Janota.

4

Píseň ranní.

Zdlouha a nábožně.

j.

Ze sna mé-ho když mne zá-ře jitř - ni Li - bě
probudí svou jasno - sti, Vznikne k Tobě Bože láска
vnitř - ní z Tvé tak pře-ve-li-ké mo-cno - sti.

2.

Nové síly opět nabýv, hbitě
Kráčím k cili svému, Otče můj;
Tobě obětuji na úsvitě
Všecky práce své i život svůj.

3.

Popřej, bych se v cnosti před Tvou tváří
Jako rosa v slunci mohl skvíti;
Tento den v Tvé vůli jako v záři
Tvé, i v Tobě věčně mohl žít.

Před školním vyučováním.

5

Bodře.

V. Horák.

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by '2' over '4'). The first staff starts with a treble clef. The lyrics are:

Bratří, sestry, s Pánem Bohem začně - me, S chuti
 práce školní před se ve - změ - me; Bychom v útlé
 mlado - sti Na - by - li již mou-dro - sti.
 la-la - la, la - la - la la, la, la, la.

2.

Kratinké je mládí, záhy uplyne,
 Kdo je zmaří, toho žalost nemine;
 Protož se chcem učiti,
 Rozum, srdce šlechtiti.

3.

By však každě naše školní cvičení
 Cestu klestilo nám jistou k spasení:
 Ty, jenž mdlobu naší znáš,
 Osvěť, sil nás, „Otče náš!“

Píseň večerní.

Bodře.

V. Bažant.

Bø - že o - pět zmizel jeden den.
Noc se bli - ží A mdlé tí - ží
O-či slad-ký sen, O-či slad-ký sen.

2.

Ach, jak velká
Jest tvá dobrota,
Přelaskavý!
Žes mi zdraví
(Dal dnes života.)

5.

Zdaž jsem sobě
Vážil vzácného
Draze času?
Zdaž jsem hlasu
(Nedbal svodného?)

3.

K tomu rozma-
nitých radosti
Ráčil příti,
Stráži míti
(Nad mou mladostí.)

6.

Ty znáš, Pane,
Jaká mínění
V srdci nosím;
O mějz, prosím,
(Ještě shovění.)

4.

Než, zdaž jsem též
I já srdečně
Šetřil cnosti?
Povinnosti
(Konal statečně?)

7.

Dejž bych libě
V noční tichosti
Mohl spáti;
Réno vstáti
(K pracovitosti!)

Veselý pacholík.

7

Bodrounko.

Nevím co to bu - de, Že je mně dnes veselo,
j.
Nic mne rmoutit ne - chce, Práce mi jde leh - ce,
zw.
Do niž se mi zachtělo, Do niž se mi zachtělo.

2.

Po práci si chodě
Požívám své mladosti;
Každý strom a hnůj,
Každý keř mne nutí
(Na zahradě k radosti.)

4.

Celý svět mne těší,
Všecko k radování zve,
Že jsem včera seděl,
Práce s chutí hleděl,
(Splnil povinnosti své.)

3.

Jdu-li mezi lidi,
Veselostí oplývám,
U nich vyražení,
U nich naučení
(Rád a snadno nabývám.)

5.

Jaká sladká radost!
Vždy bych se moh' radovat,
Budu bez nucení
Pro své potěšení
(Jako včera pracoval.)

(Nejedlý.)

Fialinka.

Bedrounko.

Jos. Müller.

2.

Nejlibější vůni
Dýcháš po všem lese,
Sotva se k nám Vesna
Z rajských lučin snese.

3.

Krása s božskou cností
Ať i v houšti zajde;
Po libezné vůni
Přec ji každý najde.

4.

Každý krásu najde,
Když ji vedou cnosti;
Plnoť je v tom kvítku
Něžné libeznosti.

5.

Plna libeznosti
Fialinka měrná;
Líbosti a míře
Že je věčně věrná.

(Hanka.)

Pobídnutí do školy.

9

Bodrounko.

zv.

Müller.

Chod - te žá - ko - vé do školy,
Zde co do ú - rod - ných polí
j.
Rozší - vá se u - mě - ni,

zv.

Hodný při - jit ne - le - ni.

2.

Zde váš rozum, vaše vůle
Šlechtí, krotí se svévůle,
Moudré-li se stanete,
Bohatými budete.

3.

Zde se učíte znát svého
Boha, víru, vůli jeho;
Lze vám spásy dojítí,
Víte-li cos činiti.

4.

Zde se cvičíváte v čtení,
V psaní, počtech, hudbě, pěni,
A to věřte dobrotu
Velkou dělá v životu.

5.

Zde se k živobytí ctnému
Domácímu, občanskému
Pravidla vám dávají,
Výhody předkládají.

6.

Zde na mravnost, náležitost,
Pořádek a pracovitost,
Z mládí se již zvykáte,
Pohoršení neznáte.

7.

Zde se k svému Spasiteli
Vedete, jak sám to velí;
Aj tak s myslí veselou
Navštěvujte školu svou.

(Neumann.)

Bodře.

Held.

Jak jsou krásné v zahradách
Na lukách se v travince
Z jara tuli - pány,
Vi-dim pást be - rány.
Jak ti Otče děkovati, že jsi, že jsi dobrý tak?
Moh' bych se tak radovati, kdybych, kdybych neměl zrak?

2.

Každý kvítek v zahrádce
Roztomile voní,
Hejno krásných motýlků
Kolem nich se honí,
Jak ti Otče děkovati?
Šťastný, šťastný nebyl bych,
Nemoh' bych se radovati,
Kdybych, kdybych neměl čich.

3.

Tam na poli skřivánek
Libezně si zpívá;
Když ho slyším, srdce mě
Radostí oklívá.
Jak ti Otče děkovati?
O tys, o tys dobrý Bůh!
Moh' bych se tak radovati,
Kdybych, kdybych neměl sluch?

4.

Stromy v sadě odkvetly,
Časy nejsou smutné,
Ted nám zrajou třešničky,
Hrušky, víno chutné.

Jak ti, Otče, děkovati,
Věčně, věčně chválen bud!
Moh' bych se tak radovati,
Kdybych, kdybych neměl chuf?

5.

A to boží slunečko
V letě velmi hřeje!
Pojte dítky do sadů,
Chládek nám tam věje.
Jak ti, Bože, děkovati?
Jak se, jak se ti kořit?
Moh' bych se tak radovati,
Kdybych, kdybych neměl cit?

6.

Ale větší blaženost
Musím ještě mítí,
Nebo žádné zvírátko
Jen má duše cítí;
Jak ti, Otče, děkovati,
Jak tě, jak tě velebit?
Moh' bych se tak radovati,
Kdybych, kdybych neměl cit?

Brouček.

11

Chodmo.

Held.

2.

A broučka-li bol svíral,
Tu on se jenom smál,
Na nitce když umíral,
On nejhôr ním škabal.

3.

O chlapče zlý, co zlého
Brouček ti udělal? —
Ach, z chlapce ukrutného
Ukrutný muž se stal.

Zbodra.

Jos. Müller.

Vítek malý trhal kvítí, Chtěje z ně-ho
 vi-nek vi-ti; V tom jej píchla vče-li-čka
 Do pra-vé-ho ma-lí-čka.

2.

Vítek polekav se skočí,
 Slzy utíraje z očí,
 V patách za ní harcuje,
 Všecko zle jí slibuje.

4.

K tomu štěstí na otcova
 Ještě sobě vzpomněl slova:
 „Nehezký bys, Vítku, byl,
 Kdybys zlým se za zlé mstil.“

3..

Počej, včelko, nemáš více
 Z kvítků sbírat sladké píce;
 Dosti mám tvé krutosti,
 Umřeš bez vší litosti.

5.

Hned se tedy pozastavil,
 Včelce odpustil a pravil:
 „Lépe hezkým Vítkem býl,
 Nežli včelce život vzít!“

(Z Čítanky Svobodovy.)

Píseň sirotků.

13

Volnochodem.

Jos. Müller.

Předobrá ma - li - čko, ško - da vás na sto-
krát, že jste se mu - si - la ze
svě-ta o - de - brat.

2.

Což je smutno, těsno
V tom našem domečku,
Co vás do tmavého
Zavřeli hrobečku.

4.

Nyní jsme šizeni
Od nelidských lidí,
A kdo jen kde může,
Vaše děti šidí.

3.

Jak jste vy se o nás
Materšky starala,
A nám od žádného
Ublížit nedala!

5.

Co počnem, sirotci?
Vy v hrobě ležíte,
Neslyšíte nářek,
Slzy nevidíte.

6.

Kdybyste, matičko !
Nářek náš slyšela,
V hrobě by se raket
S vámi otevřela.

(Čelakovský.)

Zbodra.

V. Bažant.

Vítěj utě - še-né ráno! Heslo lásky boží,
 Kte - ré ve mně novou množí Radost žiti, jenž mi,
 jenž mi, jenž mi s hů-ry dá-no!

2.

Příjemné sny občerstvily
 Oudy mého těla,
 By tím duše k práci měla
 Větší chuť a (smysly) činné byly.

4.

Rozněcuj má útlá řádra
 Láskou k nevinnosti;
 Vštěpuj umění a cnosti
 Do čistého (srdce) mého jádra.

3.

Bože! tobě za to vděčné
 Vzdávám díkůčinění;
 O mějz prosím i dnes zření
 Na mé kroky (mladé), nebezpečné.

5.

Jestli bych pak opět dožil
 Večera zdrav cele,
 O bych mohl říci směle:
 Já jsem ten den (dobře) vynaložil.

Po škole.

15

Volnochodem.

V. Horák.

Musical score for 'Po škole.' in G clef, common time. The lyrics are written below the notes. The score consists of three staves of music.

K tobě mysl pozdví - hu - jem, Dik ti Bože
o - bě - tu - jem; Tys byl s ná - mi v školní čas,
V uče - ni tys sí - lil nás; Tebou cviče - ni
Vza - lo zda - ře - ni.

2.

Odpal peče roditelům,
Práce odplat učitelům;
Nás pak v dobrém předcházej,
Spravuj a doprovázej;
Ať z nás radost máš,
Bože, Otče náš!

(Neumann.)

Smušile.

Jos. Müller.

Již zla - té slu - ne - čko zašlo, Již za-pa-dlo do
mo - ře, Hne-dle po - je - ví se hvězdy
Na ne-be-ské pro - sto - ře.

2.

Tesklivě a se slzami
Již se s námi loučí den;
S nebe pak se k zemi snáší
Anděl míru — vlidný sen.

3.

On seslán od lásky věčné,
Setře potu krápěje,
On i z pusté říše strasti
Květ vykouzlí naděje.

4.

Nuže, spěte oči kalné!
Luna s hvězdičkami bdí;
Pod ochranou Nejvyššího
Blaze, bezpečně se spí.

(Chmelenský.)

Skřivánek.

17

Chodmo.

V. Bažant.

Co tě skři-vánku ze sna bu - di, A tě tak záhy
z lůžka pu - di? Ještě slu - ne - čko v komnatě dli,
Ještě ho - ví si dobrý i zlý.

2.

Či to zpěvem svým jméno slaviš?
Kam se ubíráš, kde se slaviš?
Ach ty tratiš se mému zraku,
Již tě vidím jen jak ve mraku.

4.

Pěj, a duch můj i ve mně hne se,
A se s tebou od země vznese
Tam ku prasvětlu nezhaslému,
K sídlu věčnosti, tvorci svému.

3.

Ptáčku milý, jen vzhůru se nes
Nad sady, stráně, města i ves,
Výše a výše k obloze spěj,
Tvárci chvalozpěv k oběti pěj.

5.

Pěj, by s tebou má ústa pěla,
K oběti píseň má zazněla:
Bože! tys láска — Pane,
Srdce mé láskou k tobě plane.

(Chmelenský.)

Povzbuzení ke zpěvu.

Zbodra.

Sig. Kolešovský.

Pějme písňe li-bo - plyné, Písň České, druho - vé!

Dokud český zpěv ne - zhyne, Nezhy-nou též Čecho - vé.

2.

Ohledněm se do okrsku
Po luzích i hájích všech —
Neuzříme místa v Česku,
Kde by nebyl zpíval Čech.

3.

Sám rek český písňe bájil,
Písňe vrouceně miloval,
A když vlast svou chrabře hájil,
Písňemi též bojoval.

4.

Vyšehradem pohyboval
Slavný předek Záboje,
Když co Orfej prozpěvoval,
Zova bratry do boje.

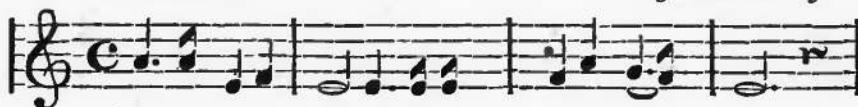
5.

Pročež pějme písňe plynné,
Písň České, druhové!
Dokud český zpěv nezhyne,
Nézhynou ni Čechové!

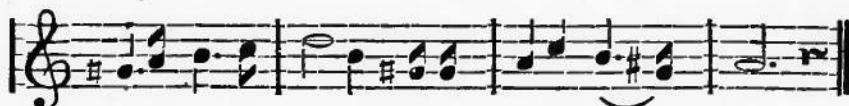
(Jablonský.)

Volnochodem.

Sig. Kolešovský.

Vůkol všechno ticho, Kryto rouchem te - mným,

Jenom dcera skály Mluví hlasem jem - ným.

2.

Táže se jí mnoho
Duše má truchlící;
Odpověď mi dává
Ozvěna těšíci.

4.

Ach co se můj národ
Nikdy víc nezbudi?
Ohlas odpovídá
Silným hlasem : Zbudi!

3.

Co se nikdy víc nám
Blaho nenavráti?
Ozvěna, slyš, jemně
Odpovídá: Vrátí!

5.

Kým se jiskra zbudi
V národu nebohém?
Ozvěna velebně
Odpovídá: Bohem!

6.

Na kolena padám :
Bože, tobě sláva !
Ozvěna, slyš, volá
Silným hlasem : Sláva !

(Furck.)

Kročmo.

Rosenkranz.

The musical score consists of two staves. The top staff is for 'Kročmo.' and the bottom staff is for 'Rosenkranz.'. Both staves are in common time (indicated by '3') and G major (indicated by a 'G' with a sharp). The vocal parts are written in soprano clef. The lyrics are in Czech. The first section of the song begins with 'Kde můj je kraj? kde má je vlast? To jméno má nej-' followed by 'větší slast! Ne-ní to blud, není to klam, Zem'. The second section continues with 'Českou za svou vlast že mám. Ne-ní mi ze-mě ja-ko' followed by 'země, Hlas přírody mluví to ze mne; A srdce mé vo-' and ends with 'lá plesem: V Čechách že já jen doma jsem.'

2.

Zde jsem zrozen a pěstován,
Od matky České odchován;
Ta pod srdcem mne nosila,
Slzami lásky zrosila.
Zde leta jsem prožil v mladosti,
Zde rajské jsem zažil blahosti;
Protož volám polem, lesem:
V Čechách, tu já jen doma jsem.

3.

Zde jsem učil se Boha znát,
Co dítě otcem svým ho zvát;
Zde můj vzděláván byl rozum —
A zde jest můj otcovský dům:
Na něj mé oko rádo patří,
Zde sestry mé, moji tu bratři —
Mě touha lásky táhne sem;
U nich, tu já jen doma jsem.

4.

K nim stejný mrav a stejný zvyk,
K nim stejný mě volá jazyk,
Jazyk to Jana — Václava,
Jejich odkaz i oslava.
Řeč, již Lumír a Záboj zpíval,
Až Vyšhrad se tím ozýval,
Ta jest posud i mým hlasem —
Jen mezi Čechy doma jsem.

5.

Zde jsou hroby praojců mých,
A v těchto prach svatý jejich;
Mě duch jejich obletuje,
V libých mi snách se zjevuje:
A v lónu té posvátné země
I já, jejich ležet chci plémě;
Protož není mi zem co zem,
A já v Čechách jen doma jsem.

(Kamenický.)

Mírně.

Albin Mašek.

Sličný máj v luh i háj ži-vot le - je; vše se hý - bá,
 vše se smě - je, všu - de roz - koš, všu - de ráj!
 všu - de rozkoš, všu - de ráj.

. 2.

Doliny,
 roviny
 kryje kvítí,
 na ně zlató slunko svítí
 s jasno-modré výšiny.

5.

Ptáčkové
 hlásky své
 vydávají,
 potůčkové klokoťají
 s nimi písne májové.

3.

Včelek roj
 letě v boj
 plesně bzučí,
 tu brav skáče, tam skot bučí,
 pastýr zkouší zvučný stroj.

6.

Květnice
 štěpnice
 vůni šíří,
 slydlivě se růže pýří
 jak nevinná dívčice.

4.

Kamkoli
 na poli
 oko točím,
 veselost a plesy zočím,
 život vidím na roli.

7.

Dívky, aj!
 dokud máj,
 viňte věnce
 z jarních růží pro mládence;
 rychleř prchne máj i ráj.

(B. Jablonský.)

Radost a žalost.

Mírně a citelně.

Albin Mašek.

Ach radost, ach radost, hezká to kvě - li - na;
 jen škoda, pře - ško - da, že ko - řín - ků ne - má.
 Přijde ví - tr - rozfou - ká ji, přijde vo - da -- odhoupá ji:
 ach ško - da, pře - škoda, že kořín - ků ne - má,
 ach ško - da, pře - škoda, že kořín - ků nemá.

Ach žalost, ach žalost!
 hořký to kořinek,
 neb z něj nepučí se
 květ ani lupinek.
 Kolik vzdechů srdce kruší,
 než mu hořkost povysuší;
 kolik slz uplyne,
 než se v nich rozplyne!

(Fr. L. Čelakovský.)

Vyšehrad.

Zpěv ze XII. století, z Kralodvorského rukopisu.

Vážně.

Nádřív od Knížeče.

Ha ty naše slunce Vy - še - hra - de tvrd, ty smě - le i

hrdě na přikře stojíš, na přikře sto - jiš, i všem cuzím postrach.
spěšně

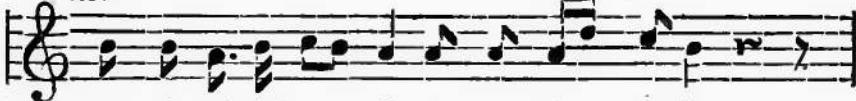
Pod to - bú ře - ka bystrá va - li sě, valí se řeka

Vhl-ta - va ja-rá; po kra ju ře-ky Vltavy čistý
mile

sto - ji sí - la chvra - stia po chláde - ček mil:
libě

tu sla - ví - ček ma - lí ve - se - lo pě - je,
žalostně

pě - je i mut - no ja - ko sr - de - čko ra - dost,
toužebně <

žal je-ho — ču - je. Kéž já jsem sla - ví - ček

rychle

v ze-le-ném lu - zě, ru - če bych
milostně

ta - mo le-cal, kde dra-há cho - di ve - če -
rem pozdnei.

Když vše mi - lost bu - di,

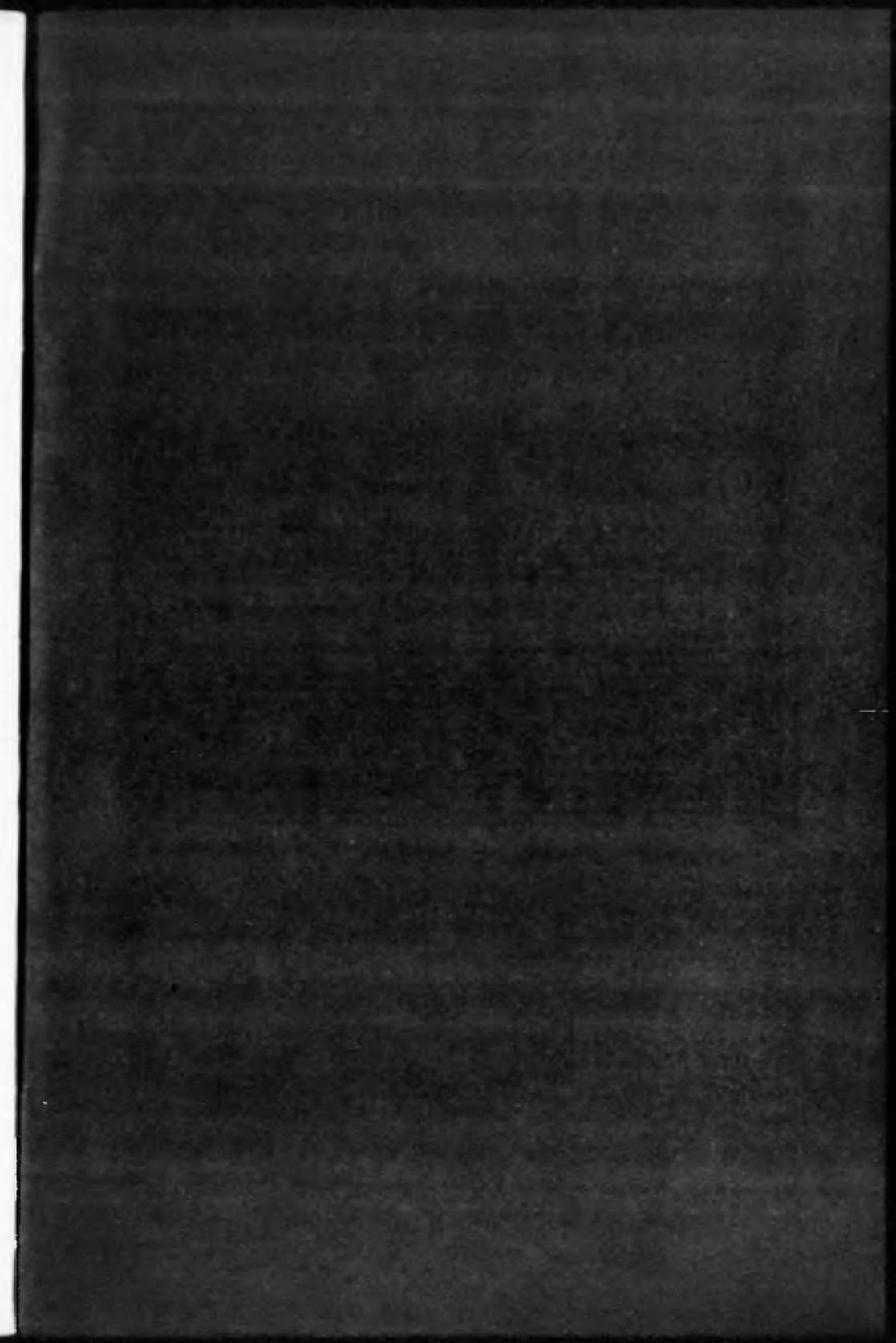
vše-li - ky ži-vok ve - lim s nábzenstvím je - jí že-li,
žalostně

já zne-bož - čik tu ži - u po to - bě, le - - pá,
bolestně

po - mi - luj chu - da.

Kdo by slovům těmto jak náleží nerozuměl, necht si přečte „Posla z Budče“, v němžto vysvětlena jsou.

Cena 8 kr. stř.